

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok --- 4 koruny --- hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka --- 2 " --- "	pap. komornik.	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
Na štvrt' roka... 1 " --- "	Majiteľ a vydavateľ :	ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JÁN MOLNÁR.	Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Voľba vo Velkopolčianskom okrese.

Ablegát Szulyovszky zomrel. Niektorí ľudáci su teraz tej mienky, že ponevác r. 1915, aj tak musia byť voľby v celej krajine, na tých pár mesiacov nevyplatí sa mnohé tisíce na voľbu vyhodit' a preto aby ľudáci pristali na kandidáta liberálov, na baróna Leva Haupt-Stummer.

Najmilejší! Na túto reč vám len tolko poviem, že ponevác o pol roka zase budú voľby, liberálom nebude sa chcef 100 tisíc vyhodit' na voľbu a bez tolko tisícov nevykonajú nič a my ľahko vyhráme.

Iní zas hovoria, že aby sme to v čuľ Stummerovskému pántstvu po vóli spravili, bude to vraj veľké poctenie a radosť pre celú barónsku familiu. To je pravda, tomu by sa Stummerovci veľmi tešili. Ale s čím si zaslúžili od nášho ludu túto veľkú úctu a radosť? S tým, že Stummerové pántstvo a jeho úradníci pri voľbách vždy a všemožne pracovali proti našej ludovej strane? Veď keby sa toto pántstvo tak tuho nemiešalo do volieb, vždy by sme len my ľudáci museli vyhraf.

Hovorí sa aj to, že terajší barón nenie taký liberál, ako bol nebohý. Však dal by Pán Boh! Ale to ešte len tak myslíme a preto by bola tá najnebezpečnejšia vec pristaf na mladého baróna; veď nevieme, čo, aký človek je, čo chce, prečo si žiada byť ablegátom, či pre ľud chce niečo dobrého, alebo len pre seba a pre svoje pántstvo? A však aj tí ablegáti, ktorých nám do včulka Stummerovci na krky na-

tisli, najviac len pre pántstvo robili a vychodili, boli boli len Stummeroví «ügyészi».

Aj na vojnu sa odvolávajú: aby sme vraj nechali na pokoji a nebúrili ľud včas vojny. No len no! Keď páni liberáli nechajú ľud na pokoji a nebudú ho búriť so žandármami a hubiť s alkoholom, u nás bude taká tichá, krásna voľba, akú by si ten ľud zaslúžil aspoň teraz, keď krv svoju cedí za slobodnú vlasť.

Teda čakajte ľudového kandidáta!

Sokol.

Vianoce na bojišti.

Vojsko napomáhajúci úrad ku krajinskému obecenstvu o milodary pre vojsko obrátil sa v nasledovnom vyzvaní, ktoré do láskavej pozornosti nášho obecenstva vrele odporúčame:

Blížia sa Vianoce, blažené sviatky lásky a rodinného kruhu. Chudobný z fažko usporených halierov, bohatý zo zvyšku pripraví láskyplné prekvapenie tým, ktorí mu stoja najbližšie ku srdcu. Či je medzi nami jedného, komu by sa slza netiskla do oka, keď si pomyslí na našich vojakov, ktorí tieto sviatky ztrávia ďaleko od svojho domova, na nepriateľskom kraji plniac svoju najslachetnejšiu, ale zaiste aj najťažšiu povinnosť.

Vojsko napomáhajúce úrady cis. a král. vojenského ministerstva, ako aj uh. král. honvédskeho ministerstva uzavrely, že našim statným vojakom pošlú skromný vianočný dar a na tento cieľ značný obnos udelia.

Ale obnos, ktorý na tento cieľ udeliť môžu, ani z ďaleka neni dostatočný na to, aby z neho

jedon každý na bojišti zápasiaci vojak mohol byť obdarený zodpovedým vianočným darom.

K tomuto musíme prispieť všetci a tých málo, ktorí nemajú na bojišti nikoho, v tomto ohľade pustia sa do šlachetného závodenia s tými, ktorých syn, manžel, brat alebo slúbenec bojuje za vlasť...

Preto Vojsko napomáhajúci úrad (**Budapest, IV., Váci-utca 38.**) s tou prosbou obracia sa ku vlasteneckému nášmu občestvu, ktoré už aj dosiaľ v záujme našich, na bojišti zápasiacich vojakov preukázalo sa byť hotové ku každej obeti, *aby mu svoje veľkodušné peňažné obete určené na tento cieľ čimskôr odoslať ráčilo.* (Vojsko napomáhajúcemu úradu adresované peňažné zásielky pošta z vidieku odosiela bezplatne.) Vojsko napomáhajúci úrad sa potom postará o to, aby naši vojaci im obecané vianočné dary ako láskyplný pozdrav z milého domova, ako aj čo znak vrelej rozpomienky a radostiplnej nádeje znovauvidenia na čas dostali.

Vojsko napomáhajúci úrad uh. kráľ. honorvédskeho ministerstva (Budapest, IV., Váci-utca 38.)

Budapešť, v novembri 1914.

Kirchner,

cis. a kráľ. podmaršall.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

Na našom fronte započaly sa bitky.

Úradná zpráva zo severného bojišta, vydaná 16. novembra.

Na severnom bojišti včera na jednotlivých častiach nášho frontu **započaly sa bitky.**

Generálmajor Höfer,

námestník šéfa generálneho štábu.

Zo západnej Haliče vytískame Rusov.

Úradná zpráva zo severného bojišta, vydaná 17. novembra.

Naše z okolia Krakova napredujúce čaty včera **od haličskej hranice na sever zajaly prvé ochranné čiary nepriateľa.** Na území okolo Volbroma a Pilice Rusi dostali sa zväčša len do ohňa našich kanónov; **kde ich**

pechota útočila, tú sme odbili. Jedon z našich plukov **zajal 500 Rusov a ukoristil dve oddelenia so strojovým puškami.**

Účinok pri Kutnove vydobitého víťazstva Nemcov, **možno už pocítiť na celé polohenie.**

Generálmajor Höfer,

námestník šéfa generálneho štábu.

Tritisíc ruských zajatcov.

Úradná zpráva zo severného bojišta vydaná 18. novembra.

Válečné operácie spojencov, ruské hlavné sily v Ruskom Poľsku prinútily k bitke, **ktorá sa na celej čiare za prajných okolností vyvinula.** Jedna z našich bojujúcich čiat včera **zajala 3000 Rusov.** Voči týmto veľkým bojom postupovanie ruských síl proti Karpátom **má len podriadený význam.**

Jednu silnú jazdeckú čatu nepriateľa počas tiahnutia z Grybova **prekvapujúca palba našich batterii rozohnala.**

Generálmajor Höfer,

námestník šéfa generálneho štábu.

Naše zdary v Ruskom Poľsku.

Úradná zpráva zo severného bojišta, vydaná 19. novembra.

V Ruskom Poľsku **bitka sa prajne utvára.** Dľa dosavánných zpráv naše čaty **zajaly 7000 Rusov, ukoristily 18 strojových pušiek a viac kanónov.**

Generálmajor Höfer,

námestník šéfa generálneho štábu.

Naše zdary v Poľsku.

Úradná zpráva zo severného bojišta, vydaná 20. novembra.

Spojenci v Ruskom Poľsku aj včera všade docielili **zdary.** Rozhodnutie sa ešte nestalo. **Počet ruských zajatcov vzrastá.** Pred Przemyslom pokus nepriateľa, aby silnejšie poistujúce čaty bližšie priviedol ku južnému frontu pevnosti, sme naskutku odbili a nepriateľ z tejto príležitosti utrpel ťažké ztraty.

Generálmajor Höfer,

námestník šéfa generálneho štábu.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana!»

Zdary nášho útočenia v Poľsku.

(Úradná zpráva zo severného bojišťa, vydaná 21. novembra.)

Útočenie spojencov proti ruským hlavným silám **v Ruskom Poľsku na celom fronte pokročilo.**

V bojoch, ktoré sa vedú od Čenstochovej na severovýchod, **dva nepriateľské batailony sa poddaly.**

Generálmajór Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Pätnásťtisíc ruských zajatcov.

(Úradná zpráva zo severného bojišťa, vydaná 22. novembra.)

Spojenci v svojom útočení v Ruskom Poľsku **energične a so zdarom pokračujú.**

Naše južné krídlo prišlo ku rieke Szreniave.

Jednotlivé protiútoky nepriateľa sme odbili.

Cis. a král. čaty **dosiaľ zajaly vyše 15.000 rusov.**

Rozhodnutie sa ešte nestalo.

Od Dunajca na západ a aj v Karpátoch sú v prúde väčšie boje.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Vojna proti Srbom a Černohorcom.

Zaujatie Valjeva.

Úradná zpráva z južného bojišťa, vydaná 16. novembra.

Na južnom bojišti naše víťazné čaty nepriateľa húževnate prenasledovali a nedovolily mu času k tomu, aby v svojich početných a zvlášte pri Valjeve od rokov pripravených, opevnených posíciach shromaždil sa ku novšiemu vážnemu odporu.

Preto aj včera pred Valjevom srazili sme sa len s nepriateľskými zadnými vojami; tieto po krátkom odpore **utrply porážku a nechaly v našich rukách zajatcov.**

Naše čaty prišli ku Kolubare, **obsadily Valjevo a Obrenovac.** Prijatie vo Valjeve bolo charakterisujúce: najprv hádzali kvetiny, ale len na zavedenie, bezprostredne potom nasledovali ale bombya palba z pušiek.

8000 srbských zajatcov a 42 ukoristených kanónov.

Úradná zpráva z južného bojišťa, vydaná 16. novembra.

Hlavný veliteľ našich balkánskych válečných síl poľný zbrojmajster Potiorek k svojim čatám včera vydal nasledovné vyzvanie:

Po deväťdňových prudkých bojoch, ktoré sme viedli so zafatým, čo do počtu v preváhe sa nachodiacim, takmer v nepremožiteľne opevnených posíciach brániacim sa nepriateľom, smelé čaty piatej a šiestej armády po deväťdňových pochodoch cez neschodné vrškovité kraje a močariská v dáždi, sňahu, mraze prišli ku Kolubare a **nepriateľa prinútily rozutekať sa.** V týchto bojoch **zajali sme vyše 8000 Srbov a ukoristili sme 42 kanónov, 31 strojových pušiek a veľké množstvo válečného vystrojenia.**

Vlast neodopre svoju vďaku a obdiv za tento výkon. Za povinnosť si pokladám, aby som vynikajúce držanie sa všetkých čiat v úplnej miere uznal a v mene najvyššej služby vrelú vďaku vyslovil každému dôstojníkovi a vojakovi piatej a šiestej armády. Ani popri zdaroch, ktoré sme docielili uprostred ťažkých obetí a mocného napruzenia síl, nemôžeme si ešte odpočinúť. Ale zvlášte oduševnený duch mne podriadených čiat ubezpečuje ma, že úlohu nám postavenú **víťazne riešime ku uspokojeniu nášho najvyššieho vojenského Pána, ku sláve armády a v prospech vlasti.**

Potiorek,
poľný zbrojmajster.

Toto vyzvanie, ktoré naskutku treba dať na vedomie, zaiste všade najde oduševnenú ozvenu. V mene všetkých mne podriadených vojenských síl *blahoželal som smelým balkánskym armádam a ich víťazným vodcom ku dosavádnym skvelým zdarom, ktoré zadaly úplné zlomenie húževnatého nepriateľa.* *Arciknieža Fridrich, vl. r.*

Prenasledovanie porazeného nepriateľa.

Z Nového Sadu (Ujvidék) oznamujú, že naše čaty po zaujatí Valjeva prešli cez mesto ustavične prenasledujúc nepriateľa. Srbi sa húževnate bránia.

Jeho veličenstvo kráľ k Potiorekovi.

Úradný časopis spoločnej armády uverejňuje nasledovný najvyšší rukopis:

Milý polný zbrojmajster Potiorek!

Cieľavedomým, vytrvalým prevedením vašich dobre uvážených rozhodnutí podarilo sa Vám spolu s vašimi obetavými, nekonečne vytrvalými a hrdinsky smelými čatami *na brehu Driny dosiahnuť rozhodujúce úspechy a ďaleko vniknúť do krajiny nepriateľa. S vysokým uspokojením hľadím na Moje balkánske válečné sily, ktoré sú sverené na vaše vyzkúsené vedenie. S najväčšou vdakou dávam výraz Môjmu úplnému uznaniu, keď Vám udeľujem vojenský záslužný kríž I. triedy ozdobený válečnou okrasou.*

Bársby Vás požehnanie Božie aj ďalej sprevádzalo na slávyplnej ceste!

Dané vo Viedni, 13. novembra 9114.

Franc Jozef, vl. r.

★

Námestník šéfa vojenskej kancelárie jeho veličenstva generálmajór Marterer v pondelok prišiel na hlavný válečný stán našich balkánskych válečných síl, aby polnému zbrojmajstrovi Potiorekovi odovzdal vojenský záslužný kríž I triedy s válečnou okrasou.

Arciknieža Fridrich k Potiorekovi.

Hlavný veliteľ našej armády generál pechoty arciknieža Fridrich polnému zbrojmajstrovi Potiorekovi, hlavnému veliteľovi našich balkánskych válečných síl poslal nasledovný telegramm:

Slúži mi k veľkej radosti, že Vašu excellenciu môžem srdečne pozdraviť z tej príležitosti, že ste dostali vojenský záslužný kríž I. triedy s válečnou okrasou. V tomto zvláštnom vyznačení vidím nielen uznanie tých vynikajúcich zásluh, ktoré si Vaša excellencia čo vynikajúci veliteľ balkánskych válečných síl získala, lež i znak najmilostivejšieho uspokojenia nášho vrelemilovaného najvyššieho vojenského Pána nad dosavadnou činnosťou našich, na južnom bojišti účinkujúcich čiat, ktorým sa ušlo šťastie, že po tak mnohých ťažkých hodinách môžu vidieť úplný zdar svojej obdivuhodnej húževnatosti a opovrzenia smrti, ako i príkladnej hrdin-

skosti a smelosti. Prosím Vašu excellenciu, sdelte Vám podriadeným čatám z tejto príležitosti moje srdečné blahoželanie. Vašu excellenciu a víťaznú balkánsku válečnú silu na jej ďalekej víťaznej ceste sprevádzajú moje úprimné želania.

Arciknieža Fridrich.

★

Na pozdrav arcikniežata Fridricha polný zbrojmajster Potiorek odpovedal nasledovným telegrammom:

Hlboko dojatý milostivými blahoželaniami, ktoré Vaša výsosť upravila na mňa a na moje statné čaty, o to Vás prosím, aby ste láskave prijali najponíženejšiu vďaku moju a všetkých mojich vojakov. Uspokojenie Jeho veličenstva nášho najvyššieho vojenského Pána, ako aj Vašej výsosti hlavného veliteľa našej armády aj naďalej si zaslúžiť, bude najhlavnejšou snahou nás všetkých a tie nadmieru milostivé slová, ktorými sa Vaša výsosť rozpomenula o výkonoch tu operujúcich čiat, budú pre ne mocným povzbudením v ďalšej neunavnej činnosti.

Potiorek,

polný zbrojmajster.

Nezadržateľné napredovanie našich čiat.

Dľa úradnej zprávy naše čaty v pondelok na južnom bojišti **postúpily po riekú Kolubarú a zčiasťky už i prešli cez ňu**, ačkoľvek nepriateľ rozvával všetky mosty. Vo Valjeve, kam prišlo už i vyššie veliteľstvo, poriadok sme rýchle spät uviedli. Mesto od srbských čiat veľa trpelo. Jedno menšie oddelenie jazdy v pondelok zajalo **300 Srbov**.

Naše čaty po veľkom boji prešli cez riekú Kolubarú.

Úradná zpráva z južného bojišta, vydaná 18. novembra.

Na juhozápadnom bojišti pri spustošených priechodoch rieky Kolubary bolo viac prudších bitiek. **Naše sily sú už na druhom brehu rieky.** Dňa 16. novembra **zajali sme 1400 Srbov** a ukoristili sme veľa válečného materiálu.

Účinok našich víťazstiev v Bulharsku.

Dľa zprávy bulharskej telegrafickej kancelárie zdary rakúsko-uhorských čiat v Srbsku

na sofijské politické a parlamentárne kruhy urobily hlboký dojem. Všeobecné presvedčenie, že úplné porazenie Srbska, polozenie na Balkáne základne zmení a vyvolá veľavýznamné udalosti. Veľa hovoria o tomto v sobraní (sneme), ktorého zasadnutia odbývajú sa pod účinkom srbskej porážky pri Valjeve.

Bulharské časopisy polozenie Srbska vidia v beznádejnom stave. Časopis bývalého bulharského zahraničného ministra Genadieva píše:

— Po porážkach, ktoré Srbi utrpeli, Srbsko kráča do záhuby. Rozpomienka na Srbsko však nikde nevzbudí cit poľutovania, ba práve naopak vôbec s uspokojením budú cítiť všade, že Božská Prozretelnosť potresce nepravosť a hriech. Podvodnosť, zaliečanie sa, lúpežníctvo a zákerná vražda našla pôdu v duši jedného celého národa a tieto vlastnosti srbský národ strhnú do priepasti.

Srbsko nemôže ďalej bojovať.

Sofijský zpravodajca viedeňského časopisu «Reichspost» poslal svojmu časopisu telegram, dľa ktorého z bezpodmienečne hodnoverného prameňa dozvedá sa, že srbská vláda v Paríži vyhlásila, že Srbsko ani následkom hospodárskeho úpadku nemôže ďalej bojovať, Kráľa Petra so zatemnenou myslou internovali v Rybarska-Banji. Porazená srbská armáda v neporiadku hrnie sa do vnútra krajiny a pokúsi sa, aby pri Kragujevací shromaždila sa ku konečnej bitke. Srbská vláda v Athénach znova porobila súrne kroky, aby dostala pomoc.

Rímsky časopis «Popolo Romano» o položení v Srbsku píše: Srbská asi 100.000 hláv počítajúca armáda následkom svojho zlého stavu voči rakúsko uhorskému vojsku, ktoré je v najlepšom stave, ďalší odpor vyvinúť už nie je vstave.

Trinásttisíc srbských zajatcov.

(Uradná zpráva z južného bojišťa, vydaná 22. novembra.)

Rieku Kolubaru prekročili sme už so značnými silami. Nepriateľ ale vo viac, dobre vyvolených a opevnených posíciach vyvinuje odpor. Naše postupovanie rozmoknutá pôda a povodeň, vo vrchoch na meter vysoký sneh, obťažujú síce, ale *nemôžu zadržat.*

V posledné dva dni naše prezvedacie oddelenia **zase 2440 Srbov zajaly**; týmto v bojoch, svedených od 6. novembra **počet zajatých Srbov vzrástol na 13.000 hláv.**

Srbi ušli do Kragujevacu.

Londýnsky časopis «Daily Chronicle» oznamuje: následkom veľkého tlaku rakúsko-uhorských čiat Srbi prinútení boli cúvnuť do Kragujevacu. Vláda svoje sídlo preložila do Üsküba.

Nemecko-ruská vojna.

Veľká porážka Rusov.

Berlin, 17. novembra. Najvyššia správa armády oznamuje 16. novembra:

Včera naše vo Východnom Prusku bojujúce čaty nepriateľa na území, ležiacom od Stallupöнена na juh **zpät odbily.**

Naše zo Západného Pruska operujúce čaty pri Soldaue blíženie sa ruských vojenských síl zdarne odstránily a na pravom brehu Visly napredujúcu silnú ruskú vojenskú silu vo víťaznom boji pri Lipnove **zpät odtiskly na Plock.** V týchto bitkách do včerajška dostalo sa nám do rúk 5000 zajatcov a 10 strojových pušiek.

Čo pokračovanie pri Wloclaweci dosiahnutého zdaru v bojoch vedených za niekoľko dní stalo sa rozhodnutie. **Viac ruských vojenských sbbrov,** ktoré sa postavily proti nám, **zpät sme zahnali za Kutno.** Dľa dosavadných ustálení Rusi tu utratili **23.000 zajatcov, aspoň 70 strojových pušiek a kanóny,** počet ktorých ešte neni známy.

Nemecká úradná zpráva.

Berlin, 18. novembra. Hlavný válečný stán včera oznámil:

Na východnom bojišti válečné operácie **aj ďalej sa prajne vedú.** Podrobnejších zpráv ešte nemáme.

Gubernátor Varšavy aj so štábom v nemeckom zajatí.

Berlin, 18. novembra. Medzi Rusmi, ktorých zajali v bitke pri Kutnove, *je aj barón Korff,* gubernátor varšavskej gubernie i so svojim krídelným adjutantom.

O zajatí varšavského gubernátora oznamujú: Barón Korff v sprievode svojho krídelného adjutanta z Varšavy odcestoval rano na jednom automobile smerom ku Kutnovu nevediac, že Kutno po rozhorčenom pouličnom boji Nemci zaujali. Na okolí Tarnova gubernátor náhodou sišiel sa s predným vojom nemeckej jazdy. Zvrtnúc sa s automobilom chcel ujsť, ale dragóni dohonili gubernátora a zajali ho. Gubernátor bez odporu trpel, aby ho na jeho vlastnom automobile odviezli do Nemecka. Večer prišiel do Gnesenu, kde ho ubytovali v najprednejšom hoteli. Gubernátora a jeho adjutanta stráži dvojité stráž s nasadenými bodákmi.

Boje v Poľsku.

Vojenský spolupracovník «Berliner Tagblatt»-u o bojoch v Poľsku píše:

V prvej dobe vojny o tom bola reč, aby prekazili Rusov v tom, aby vtrhli do Nemecka. Tento plán sa len tak mohol zdať, že rakúsko-uhorská monarchia podujala sa na tú úlohu, že k sebe pritiahne ruskú hlavnú silu a zaviazajú ju tak, aby nebola vstave obrátiť sa proti Nemcom. Už viackrát som vyzdvihol, že jakou veľkou vďakou sme za toto nášmu spojencovi po-

Do vojny!

dlžní. Ešte ani po dnes nevieme, že s jakou silou vrhlo sa Rusko na Rakúsko-Uhorsko. Monarchia sa hrdinsky držala a každú príležitosť použila ku útočeniu. Keď pri Mazurských jazerách válečné operácie boli skončené, monarchia zase vzdorovala napredovaniu Rusov. Przemysl vzdoroval dotiaľ, kým Nemci cez Poľsko nepostúpili po Vislu. S týmto prekazili ten druhý plán Rusov, aby svoju auktoritu, ktorá po porážke pri Tannenbergu a Gumbinnene klesla, spät-uviedli porazením Rakúsko-Uhorska. Rusi boli prinútení za Vislou pod ochranou čiar Varšava—Ivangorod, svoju millionovú armádu nanovo rozložiť.

Rakúsko-Uhorsko sa naskutku pripojilo ku nášmu útočeniu. Ľavé krídlo jeho armády zase postúpilo napred cez Lysú Goru, medzi čím nemecká východná armáda tiahla ku čiare pozdĺž Visly. Strategické utiahnutie sa a nové grupovanie čiat spojencov voči ruskej presile položenie spojencov značne zlepšilo. Monarchia počas defensivy dokázala sa zase verným spojencom. Po zdaroch dosiahnutých pozdĺž rieky San a na čiare Medyka—Starý Sambor monarchii zaiste ťažko padlo vzdať sa získaného výsledku, ale všeobecné polozenie vyžadovalo jednotné konanie; potrebným sa stalo, aby sa krídlo rakúsko-uhorskej armády odchyľilo a opieralo sa na Krakov, kdežto Przemysl stal sa mostom centra, aby oblahčil novší útok spojencov. Výsledok na tejto časti východného bojišťa je teda oslabenie Rusov a odročenie rozhodnutia, ktoré však Rusi na žiadosť svojich západných spojencov musia všemožne hľadať.

Nemci na severnom krídle porazili ruskú jazdu.

Berlin, 19. novembra. Hlavný válečný stán 18. novembra predpoludním oznamuje:

V Poľsku na územiach od Lodzu na sever ležiacich, vyvinujú sa novšie bitky, v ktorých rozhodnutia ešte niet. Od Soldauva na juhovýchod **nepriateľa prinútili sme cúvnuť po Mlavu.** Na najkrajnejšom severnom krídle dňa 16. a 17. novembra **porazili sme silnú ruskú jazdu a zahnali cez Pillkallen.**

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Nemecký cisár k Hindenburgovi.

«Berliner Tageblatt» prináša nasledovný armádny rozkaz maršalla Hindenburga :

Jeho veličenstvo cisár Vilhelm na moju včerajšiu teleg. zprávu odpovedal nasledovne:

Maršall Hindenburg! Za veľasľubné už včera a dnes docielené výsledky vami vedených válečných operácií s veľkou radosťou Vám posielam moju cisársku vďaku. Aj o šéfovi vášho generálneho štábu a o ostatných vašich spolupracovníkoch s najväčším uznaním sa rozpomínam. Vaším čatám, v ktorých ste sa nikdy nesklamali, odovzdajte tiež môj pozdrav a vďaku za ich na pochode a v boji rovnako neprevyšiteľný výkon. Moje najlepšie želania Vás sprevádzajú aj v nastávajúcich dňoch.

Vilhelm.

Maršall Hindenburg v svojom armádnom rozkaze ku tomuto telegramu cisára dodáva :

Toto najvyššie uznanie nech nás povzbudzuje aj v budúcnosti ku konaniu našej povinnosti. Hindenburg, hlavný veliteľ východnej armády.

Paľdesiatisíc ruských zajatcov.

Berlin, 19. novemba. Z východného bojišťa prichodia stále prajné chýry. Počet ruských zajatcov už prevyšuje päťdesiatisíc hláv.

Zpráva nemeckého generalného štábu.

Berlin, 20. novembra. Najvyššia správa armády oznamuje 19. novembra :

Na východnom bojišti znova započaté boje sú ešte v prúde.

Strategické polozenie v Ruskom Poľsku.

«Berliner Tagblatt» rozvinujúc strategické polozenie v Poľsku, hovorí, že v bojoch, ktoré sa vedú teraz v Poľsku, zrejme vysvitá spoluúčinkovanie rakúsko-uhorskej armády, ktorá znova dokázala svoju nezlomnú bojovnú silu. Netrpí pochybnosti, že Rakúsko-Uhorsko pri svojom odpore, vyvinutom voči ruským útokom, vždy všeobecné polozenie drží pred očima a nepúšťa sa ináč do žiadnej bočnej operácie na vlastnom území, nerozdružuje svoju silu a od týchto ohľadov sa neodchýli, keď je o tom reč, že jednotnou akciou treba

Cigán bakančoš po bitke na huslách hrá v tábore.

pripraviť alebo začať operáciu, ktorá má za výsledok úplný zdar. Teda isté je, že napredovanie Rusov ku Karpátom má nateraz podriaďený význam. Osud ruskej hlavnej armády, bude rozhodnutý v Poľsku už či o krátky čas alebo neskôr

Veľká bitka od Soldau na juh.

Genf, 20. novembra. Francúzske zprávy pčoľenie Rusov považujú za veľmi nebezpečné. Od štyroch dní hovoria, že od Soldau na juh vedie sa veľká bitka takou prudkosťou, ktorej podobnej ešte nebolo. Kanóny vo dne v noci bez prestania dunia. Rusí majú ešte v pamäti porážky, ktoré predtým utrpeli na tomto okolí a ktoré francúzske časopisy dosiaľ tajily a teraz sa chcú za porážky za každú cenu pomstiť. Neopisateľnou zlosťou vrhajú sa na Nemečov, ačkoľvek ich títo vítajú najprudšou paľbou. Nemci energične odporujú.

Rusi uznávajú zdary Nemečov.

Berlin, 20. novembra. Uradné zprávy ruského hlavného válečného stánu potvrdzujú novembrové nemecké úradné zprávy a poznávajú, že Nemci svojim ženiálnym utiahnutím sa veľmi obťažili napredovanie Rusov a uznávajú, že Nemci so zdarcom začali útočiť na Rusov.

Hindenburg o rakúsko-uhorských a ruských vojakoch.

Jeden spolupracovník viedeňského časopisu «Neue Freie Presse» navštívil maršalla Hin-

denburga, vodcu východnej nemeckej armády na jeho hlavnom stáne. Hindenburg medzi iným osvedčil sa nasledovne :

— Uhria a Rakúšania sú výteční vojaci. Mužstvo a dôstojníci sú jednako všetci hrdinovia. Spoločnou silou bojujeme s nimi a v ďalší zdar tohto spoločného boja bezpodmienečne dôverujeme. Rakúšanov a Uhrov čo výtečných spolubojovníkov si vysoko vážime.

vej posície, o desať minút zmiznú v zemi ako krtice. Naši vojaci sa prirodzene už naučili to isté. Neradi to robili, ale museli to urobiť. Ale tomuto zakopávaniu sa bude dnes zajtra koniec, akonáhle príde zima a zem na tvrdo zamrzne. Toto je tá výhoda, ktorú nám zimná vojna voči Rusom zabezpečí. Keď sa raz Rusi nebudú vedieť zakopať do zeme, veľmi zle sa im povedie. Toto už aj teraz môžno vidieť. Keď sa bez

Naše čaty v Karpátoch.

Medzi hlavnými veliteľmi spojeneckých armád potyká deje sa vždy v najpríjemnejšej forme. S generálom Danklcom, vodcom prvej armády sme nateraz v živom spojení.

Hindenburg hovoril aj o ruských vojakoch, o ktorých povedal :

— Rusi sa veľa učili od Japoncov v svojej poslednej vojne. Veľmi dobre sa rozumejú ku zhotoveniu pevných dekungov, do ktorých sa znamenite zakopú. Akonáhle si stali do no-

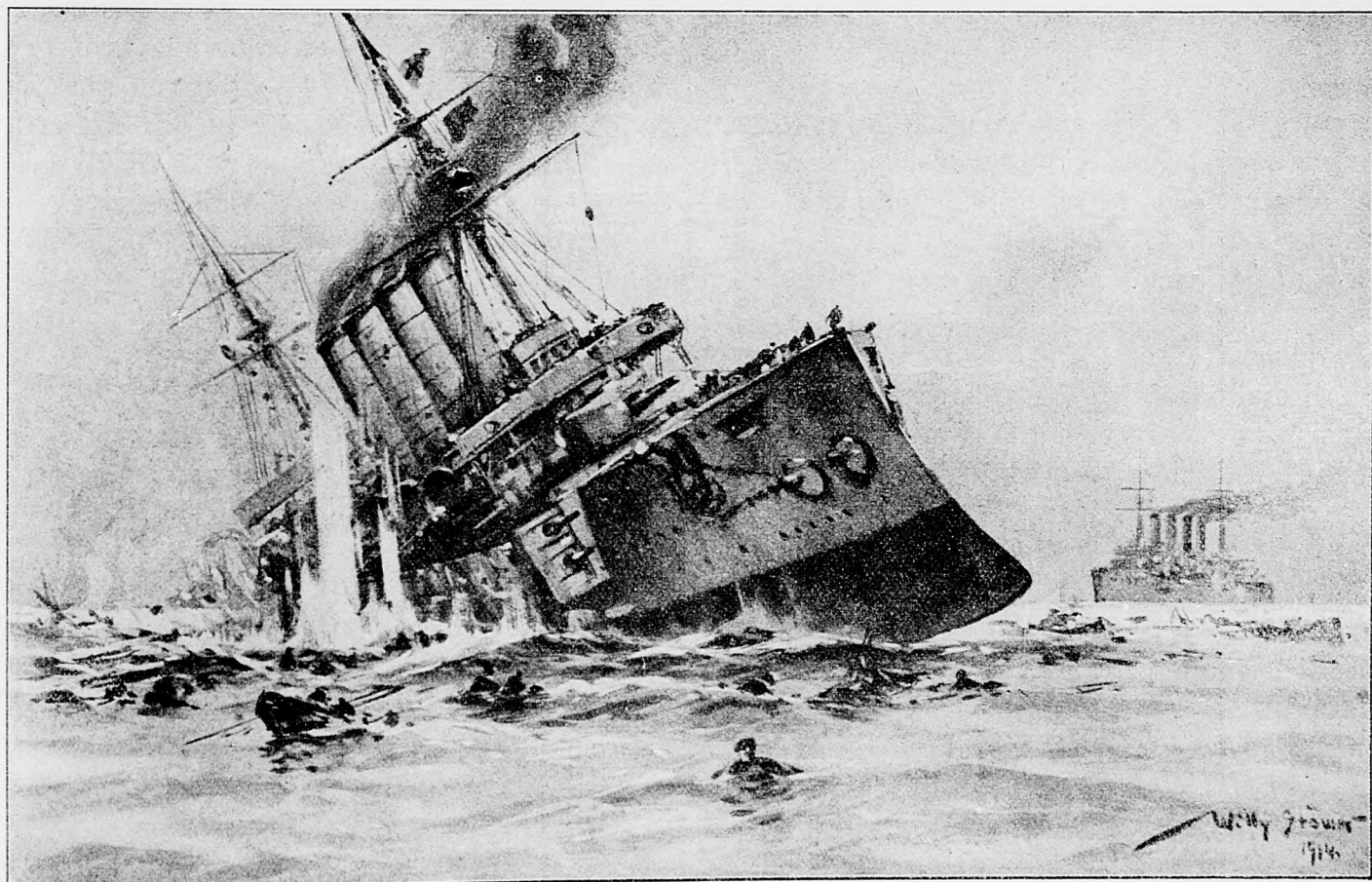
zakopania sa musia biť, nevedia napred postúpiť.

— Vojna proti Rusom je predovšetkým a nado všetko otázkou nervov. Keď Nemecko, Rakúsko a Uhorsko budú mať lepšie nervy a vytrvajú — a veru naše nervy budú lepšie a my vytrváme — vtedy zvíťazíme.

Tieto slová maršalla Hindenburga jeden dôstojník jeho generálneho štábu, podplukovník Hoffmann doplnil týmito slovami :

Mrtvoly ruských vojakov v karpátskych priesmykoch.

«U. 9.» podmorská lodička ponorila veľký anglický križiak.

— Žije v nás pocit bezpodmienečne veľkej prevahy voči Rusom. Musíme zviŕaziť a aj zviŕazíme.

Rusko nevydrží dlhú vojnu.

Bukarešt, 20. novembra. V časopise «Vogel» vychodiacom v Nižnom Novgorode, jeden známy rusky politik osvedčuje sa takto :

— Je najsvrchovejší čas, aby sme aj my, ako Anglicko, spoznali vážnosť polohy a vzdali sa nebezpečného optimismu. Počas válečných operácií dopustili sme sa tej chyby, že sme sa starali len o číslce a rátali nestarali sme sa ale tak, ako Nemecko aj o duševnú náladu ľudu a práve toto nám musí teraz starosť spôsobovať, keď takrečeno zo zeme vyrastajú nepriatelia, ktorí sa proti nám obracajú. Nie sme uradostení receptom Anglicka, ktoré navrhuje dlhú vojnu, lebo ani z finančného, ani z vojenského ohľadu dlhú vojnu by sme nevydržali.

Nemecká úradná zpráva.

Berlin, 21. novembra. Najvyššia zpráva 20. novembra oznámila :

Na hranici Východného Pruska polohy je nezmenené. Od jazier na východ Rusi dostali do svojich rúk jedno ešte neobsadené poľné opevnenie a v ňom sa nachodiace staré a nepohybateľné náboje. **Cez Mlavu a Lipno utahujúci sa nepriateľ ďalej cúval.** Od Plocka na juh naše útočenie pokročilo. V bojoch, ktoré stoja okolo Lodzu a Čenstochovej, rozhodnutie sa ešte nestalo.

Ztrata Rusov v posledných bitkách.

Londýnsky časopis «Times» oznamuje, že Rusi v pominulých bojoch svedených voči armáde Hindenburga utratili 40.000—50.000 mužov.

Význam porážky Rusov.

Vojenský spolupracovník «Berliner Tageblatt»-u majór Morath o víťazstve Hindenburga v Ruskom Poľsku píše :

Rusi po svojej porážke budú sa usilovať, aby čo možno rýchle prišli ku základnému miestu svojich operácií na čiaru Visla—Varšava—Ivangorod. Či sa im toto vzhľadom na potisknutie našich veľmi značných čiat v juho-

východnom smere podarí, je na každý pád veľmi otázné. Jestli sa im ale so svojou hlavnou silou podarí prísť ku Visle, prenasledujúci Nemci im budú pravdepodobne natoľko za päťami, že prejdenie cez rieku zapríčiní im dosť veľké ťažkosti.

Očakávať možno veľký zdar Nemcov.

Bitka Nemcov s Rusmi pre Nemcov má veľmi potešiteľný výsledok. Počet ruských zajatcov takmer z hodiny na hodinu vzrastá. «Berliner Tageblatt» o priebehu bitky píše :

Armáda Hindenburga pozdĺž Visly a síce od rieky na juh silný tlak vyvinula na ruské pravé krídlo a od rovnej východnej cesty cúvania, ktorá vedie do Varšavy, viac-menej odtiskla ho v juhovýchodnom smere. Cez Kutno odbitú ruskú hlavnú armádu Nemci prenasledujú, ba na území od Lodzu na sever vyvinul sa novší boj, o výsledku ktorého ešte niet chýru. Toto nové územie boja je zase v juhovýchodnom smere od Kutna a rozprestiera sa medzi Lodzom a Lovičom pri Bžure, malého to prítoku Visly. Medzi Vislou a Lovičom armáde Hindenburga stojí k službe rozsiahle územie, aby mohla svoje čaty odtisknúť prv, než by sa tieto mohli dostať do obna ruských pevností na čiare Novogeorgievsk a Varšava. Dľa stavu vecí môžeme úfať veľký zdar a to tým viac, lebo tie silné ruské čaty, ktoré od Visly tiahly proti čiare Thorn—Mlava, boli prinútené cúvnuť z Lipna ku Plocku a cez Mlavu ku rieke Bug.

Cúvanie ruskej hlavnej sily.

Kopenhága, 21. novembra. «Politiken» oznamuje, že ruská hlavná sila, ktorá postúpila ku nemeckej hranici, zase sa utahuje ku Varšave a Ivangorodu.

Napredovanie v Ruskom Poľsku.

Veľký hlavný válečný stán nemeckej armády dňa 21. novembra o udalostiach na východnom bojišti vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Na východe válečné operácie trvajú ďalej. Z Východného Pruska niet čo oznámiť. Cez Mlavu a pri Plocku odbitého nepriateľa sme

ďalej prenasledovali. Pri Lodzi naše útočenia postúpili napred.

Od Čenstochovej na východ naše čaty spoločnou silou bojujú s čatami našich spojencov a postúpili napred.

Nemecký hlavný válečný stán dňa 22. novembra vydal túto úradnú zprávu:

V Poľsku ešte bojujeme za víťazstvo. Od Plocku južne na okolí Lodzu a pri Čenstochovej boj ešte trvá.

Nezdar ruského útočenia.

«Neues Wiener Tagblatt»-u oznamujú z Berlina: Akokoľvek málomluvné a zdržanlivé sú aj z východného bojišťa prišlé úradné zprávy, predsa už i teraz môžeme povedať, že Rusi sa nemôžu voľne pohybovať. Veľká bitka vedie sa výlučne dľa vôle správy nemeckej a rakúsko-uhorskej armády. Útočeniam nemeckých a rakúsko-uhorských čiat ruská armáda je stále vystavená.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Anglicanom.

Nemci ustavične vydobijajú zdary.

Berlin, 21. Hlavný válečný stán 20. novembra oznamuje:

V Západnej Flandrii a v Severnom Francúzsku značnej zmeny sa nestalo. Rozmoknutá, dopoly zamrznutá pôda a sňahové fujavice obťažujú naše pohyby. Pri Combresi, od Verduna na juhozápad **útok Francúzov sme odbili.**

Porážka Francúzov pri St. Mihieli.

Na ľavom brehu rieky Maas komandujúci francúzsky generál — ako z Genfu oznamujú — vo štvrtok popoludní dostal zprávu, že útočenie Nemcov na obce Chauvancourt pri St. Mihieli zdalo sa už prestávať, keď hrozný výbuch pod zákopy uložených nemeckých mín celú pozíciu Francúzov rozvážal. Počet obetí je veľmi značný. Nemci s výkrikami «hurrá!» obsadili aj body v susedstve Bhauvancourta.

Veľká ztrata Angličanov.

Londýnska zpráva oznamuje: Lord Newton na jednom verbovačnom shromaždení vy-

hlásil, že ztrata Angličanov do 31. októbra činila 57.000 ľudí, teraz ju šacujú na 80.000 hláv. Jednotlivé bataillon y utratily všetkých svojich dôstojníkov. Tak jeden bataillon nedávno dostal sa pod velenie jedného strážmajstra. Zo dvoch divízií, v ktorých bolo 37.000 mužov, ostalo len 5300 vojakov.

Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

Boje na východe.

Turecká hrdinskosť na Kaukaze zas slávila svoje víťazstvo a sultán Mehemed Rešad pyšne oznamuje nemeckému cisárovi na tohto pozdravný telegramm: «Zbili sme ruskú armádu!» Víťazstvo stalo sa v blízkosti pobrežia Čierneho mora na území Lazistan, ktoré z tureckej Armenie siaha doruského Kaukazu. Turci tu napadli limanskú posíciu Rusov, ktorá je v blízkosti ruskej hranice od svetochýrneho Batuma na juh. Turecké čaty obkolesily Rusov a zapríčiniac im veľké ztraty, rozprášily aj tie pomocné čaty, ktoré im od mora pospiechaly ku pomoci. Boj aj na iných častičkách rusko-tureckej hranice vedie sa s veľkým zdarom pre Turkov, ale Rusi ešte vždy pokračujú v svojich útokoch.

Porážka Rusov.

Carihrad, 17. novembra. «Agence Ottoman» uverejňuje nasledovnú zprávu hlavného vojenského stánu:

Naše na vidieku Lazistanu stojace čaty včera napadly v blízkosti ruskej hranice ležiacu limanskú posíciu. Nepriateľ utrpel ťažké ztraty. Naše čaty tam zdržujúce sa ruské čaty obkolesily. Rusi chceli vyložiť na breh posily, ale naše čaty ich rozprášily.

Druhá turecká čata obsadila Duzkőj a v hanhedresseskej posícii umiestnené nepriateľské čaty obkolesila. Tiež tam veľké množstvo streliva a potravín dostalo sa nám do rúk.

Rusi dnes pohraničné kokmusské a aby — islahské posície dobíjali, ale bez výsledku.

Napredovanie Turkov v Egypte.

Bukurešť, 18. novembra. Dľa carihradskej zprávy napredovanie do Egypta vtrhnutých veľmi

značných tureckých čiat s veľmi veľkou rýchlosťou postupuje. Mohamedánski obyvatelia tých obcí, cez ktoré turecké čaty dosiaľ pretiahly, s veľkým oduševnením pripojujú sa ku Turkom. Pohraničná žandarmeria prechádza k tureckým čatám a žandári vodia turecké voje. Keď turecké čaty prišli do El Arisu, boly veľké panizlamské demonštrácie. Už teraz je zrejmé, že mohamedánska akcia dobre pripravila pôdu v Egypte pre terajšiu vojenskú akciu Turecka. Obyvateľstvo, ktoré z tajných skladov na zbraň ozbrojujú, pre turecké čaty znamená značnú podporu. Proklamáciu keďiveho bašu Abbasa Hilmiho hromadne rozširujú. V Egypte nálada je rozhodne nepriaznivá pre Anglicko.

Beduini na hranici Egypta.

Rím, 18. novembra. Dľa z Cyrenaiky prišlých chýrov náčelník kmenu Senussov poslal tisíc Beduinov do Dšorabuku, kde sa už shromaždily aj iné čaty, aby spoločne prekročili hranicu Egypta.

Persko proti Rusku.

Milano 18. novembra. Ponevác sa Rusko zdráha vzhľadom na neutrálnosť Perska vytiahnuť svoje čaty z Perska, preto Persko úradne dovolilo, aby turecké čaty tiahly cez územie Perska a aby sa v Persku k obrane kalifátu utvorily dobrovoľné čaty.

Svolanie perského snemu.

Kopenhága, 18. novembra. Dľa zprávy jedného petrohradského časopisu teheránsky ruský vyslanec odcestoval z Teheránu a presťahoval sa do Tebrtsu. Perská vláda parlament svolala k mimoriadnej sessii.

Bttka pri Čiernom mori.

Carihrad, 20. novembra. Turecký hlavný vojenský stán 19. novembra vydal nasledovnú zprávu:

Naša flotta, ktorá vyplávala cieľom vyhľadania ruskej flotty na Čiernom mori, neďaleko Sebastopolu nadabila na jednu ruskú z dvoch obrnených lodí a z dvoch križiakov pozostávajúcu flottu, s ktorou sa pustila do boja. Nepriateľská flotta utiahla sa smerom ku Sebasto-

polu. Naša flotta ju prenasledovala. Výsledok boja pozdejšie uverejnia.

«Agence Ottomane» 19. novembra v noci uverejnila nasledovnú zprávu tureckého hlavného vojenského stánu:

Cisárska turecká flotta pri Sebastopole srazila sa s ruskou flottou, ktorá sa opovážila Trapezunt bombardovať. V bitke jedna ruská pancierová loď utrpela vážne úrazy. Ostatné lode ruskej flotty pod ochranou hustej hmly prenasledované našimi loďami odplávaly smerom ku Sebastopolu.

Porážka Rusov na suchu.

Carihrad, 20. novembra. Z hlavného stánu oznamujú: Tie čaty, ktoré pretiahnuc cez Lasistan vstúpily na ruské územie, po prudkom boji s Božou pomocou zbily Rusov a zapríčinily im veľké ztráty, medzičím zajaly 1000 Rusov a ukoristily viac kanónov.

Carihrad, 20. novembra. Dľa zprávy hlavného vojenského stánu v bitkách pri Köpriköji turecké čaty od zbitých ruských čiat mimo kanónov i päť strojových pušiek ukoristily.

Zdarné napredovanie Turkov v Egypte.

Carihrad, 20. novembra. Z hlavného stánu oznamujú: Na všetkých bojištiach so zdarom sa vedie boj. Na egyptskej hranici bojujúce naše čaty zaujaly obec Kalat-el-Nachl, ktorá leží na 120 kilometrov od hranice a vytýčily tureckú zástavu.

(Obec Kalat-el Nachl, ktorú Turci obsadili, leží na prostriedku Sinajského polostrova tam, kde sa križujú z Akaby do Palestíny a do Suezú vedúce cesty. Obec takýmto činom má veľký strategický význam. Pozoruhodnou okolnosťou je, že Turci, ktorí museli tiahnuť cez púšť, za takýto krátky čas prišli ku tejto obci.)

Turci porážajú Rusov.

Carihrad, 21. novembra. Hlavný turecký válečný stán oznamuje:

Od dvoch dní naša armáda prudko napáda ruskú armádu, ktorá stála na hraničnej čiare Azab—Zazak—Khočab, Božou pomocou naša armáda bodákovým útokom zaujala všetky vršky okolo Azabu, ktoré nepriateľ dobre opevnil.

Naše ku Batumu napredujúce čaty nepria-

teľa znova zbily, obsadily vršky pri Zavotlari a Kure. V Zavotlari ukoristily od Rusov jednu zástavu, 4 kanóny, 1 automobil, veľa koní a potravín, zajaly 6 ruských dôstojníkov, medzi nimi jedného podplukovníka a kozáckeho kapitána, ako i viac sto vojakov. Zbytky ruskej armády v neporiadku ušly ku Batumu.

Naše čaty, ktoré napredujú v provincii Zair Beidjam, 16. novembra pri Gelmase srazily sa so silnou ruskou čatou. Rusi utrpeli porážku a dvaja dôstojníci a 100 mužov padlo. Vodcovia perských kmeňov, ktorí dosiaľ stáli v ruskej službe, so svojimi kmeňami pripojili sa ku našim čatám.

Turecké časopisy rozvinujú, že druhá bojovná čiara, na ktorú sa Rusi uťahujú, je na 10—15 kilometrov od hranice v širokom údolí Araxesu. Keď nepriateľ v úzkom a strmom údolí kôpriköjskom nebol vstave odpor vyvinúť, vtedy ani na tejto širokej čiare nebude vedieť dlho odporovať.

Arabi sa chystajú.

Turecká vláda z vidiekov tureckej ríše obývaných Arabmi dostáva zprávy, dľa ktorých v kruhu Arabov šíri sa hnutie proti Anglicku. Dľa zprávy z Hedžasu počet Arabov, ktorí sa zúčastnia v boji o zlomenie panstva Anglicka v Egypte, o krátky čas bude presahovať dvakrát stotisíc hláv.

Význam «svätej vojny».

Ausonio, vojenský kritik talianskeho časopisu «Corriere della Sera» podrobne zaoberá sa s tou otázkou, že jaký význam má zamiešanie sa Turecka do svetovej vojny. Hovorí, že vyhlásenie svätej vojny znamená nujväčšie nebezpečie pre Anglicko. Nemožné je, aby mohamedánski kňazia v mečetiach kázali v záujme Anglicka. Ostatne aj Anglicko vo veľkej miere prispelo ku fažkostiam, ktoré Taliansko v tripoliskej vojne muselo premôcť a teraz žne, čo zasialo. Aj v Indii hrozí Anglicku veľké nebezpečie.

Vojna na mori a na koloniách.

Bitka na Čiernom mori.

Hlavný válečný stán turecký oznamuje: Z dvoch obrnených lodí a z päť križiakov po-

zostávajúca ruská flotta, ktorú naše válečné loďstvo prenasledovalo, ušla do Sebastnpola. Ruská torpedová flotta ušla do druhého ruského prístavu.

Zatvorený libavský prístav.

Berlin, 21. novembra. Libava, ktorú dľa zprávy námornického generálneho štábu bombardovaly nemecké válečné lode, je jediným ruským morským prístavom na Východnom mori, ktorý v zime nezamrzne. Libavský prístav následkom útoku Nemcov pre ruské válečné lode je zavreté, tak, že akonáhle zamrznú aj ostatné prístavy, ruská flotta nebude mať základu ku operáciám.

Vtrhnutie mohamedánov do Turkestanu a do Indie.

Mohamedáni Afganistanu a Beludžistanu sa silne hýbu v záujme boja proti Anglicku, Rusku a Francúzsku, ktoré krajiny považujú za najväčšieho nepriateľa izlamu. Z Afganistanu viac tisíc dobre ozbrojených mohamedánov už vtrhlo do ruského Turkestanu. Ruské vrchnosti ale, nemajúc dostatočného vojska, nie sú vstave udržovať poriadok. Mohamedánske čaty v mene kalifátu rozdávali obyvateľom Turkestanu proklamácie, v ktorých ich vyzývajú, aby povstali.

Napriek ochranným poriadkom, ktoré anglické vrchnosti porobily na hranici Indie, mohamedánskym čatám z Afganistanu a Beludžistanu podarilo sa vtrhnúť do Indie a tam obyvateľom rozdať proklamácie, v ktorých ich vyzývajú, aby povstali.

Zákon o gazdovských sluhoch a vojna.

Náš roľnícky ľud vždy bol statočný a spravodlivý. Naši gazdovia nikdy nezanechali čnosti svojich predkov. Aj teraz v týchto bojovných časoch sú spravodliví, sľachetní a zákon držia v úctivosti. Ostatne toto ich zdedená statočnosť i vyžaduje od nich. Medzi iným vyžaduje i to, aby svojim gazdovským sluhom, ktorí šli bojovať za pravdu, oblahčili smutný stav aspoň v tom ohľade, aby sa starali o rodiny svojich narukovaných sluhov, nakoľko je to len možné.

Víťazi nášho spravodlivého boja aj môžu očakávať od tých, k vôli dobrobytu a majetkovým, záujmom ktorých vynaložili celú svoju telesnú silu v čase pokoja, aby teraz, keď oni, udržiavatelja rodín na volajúci hlas

národa museli narukovať do vojny, nepovyhadzovali ich manželky a detky z ich čeladných príbytkov, aby im neutiahli malú čiastku robotníckej mzdy a vyplatenie sročnej alebo dľa uznania počítanej konvencie. Slovom: nech neutiahnu gazdovia svoju starostlivosť, pomoc, milosrdenstvo od tých, ktorí so svojimi mužmi, deťkami prirástli ku gazdovstvu, ku každému kopcú, rovine gazdovstva, kde ani ich žiaľ za tými, ktorí ich opustili není taký veľký, jako v cudzine, lebo na domácej pôde, ku ktorej privykli, predsa sa necítia takými opustenými, jako keďby prípadne museli chodiť po cudzej zemi.

A naši gazdovia ani neopustia manželky a detky svojich do vojny narukovaných sluhov.

Neopustia ich, dobroprajnou svojou náklonnosťou, uľaviac prísnoš na gazdovskú čeladť pohajujúceho sa zákona, budú pomáhať rodinám svojich do vojny narukovaných gazdovských sluhov. Naši gazdovia dobrovoľne zrieknu sa tých práv, ktoré im zákon zabezpečuje, ktoré ich oslobodzujú takmer od všetkých povinností voči ich sluhom, ktorí sa v páde vojny vzdialili z ich gazdovstiev.

V smysle zákona o gazdovských sluhoch totižto, jestli sluha následkom mobilisácie narukuje, slúžobná smluva ztratí platnosť a takto gazda není povinný starať sa o rodinu svojho narukovaného sluhu.

Ale naši vždy spravodliví gazdovia o rodiny svojich sluhov viacerakým spôsobom sa starajú. Alebo tak, že to, čo dajú rodinám narukovaných, dajú im to bez toho, aby za to od nich niečo žiadali, alebo tak, že sa gazdovia s členami rodiny svojich sluhov dohodnú, že sa títo za to, čo od gazdu dostanú, niečím odsľúžia. V prvom páde, keď je totiž reč len o dobročinnosti, gazda hárskeďy môže odtiahnuť svoju dobroprajnosť od tých, ktorí ju nezaslúžia. V druhom páde dohodnutie je novou smluvou, plnenie ktorej obe stránky zákonnou cestou môžu požadovať.

Že dobrovoľne, z dobročinnosti koľko a čo udelí gazda členom opustenej rodiny, to závisí od okolností gazdu. Ale na základe uznateľnosti uzavretú smluvu členovia opustenej rodiny pre seba nech držia za prísne zaväzujúcu, lebo len tak poslúžia zodpovedne svojim záujmom a záujmom živiaceho ich gazdu. Ani len myslieť neslobodno na to, aby doma zostaní od gazdu požadovali celú mzdu narukovaného a za toho žiadnou prácou nepomohli gazdovi, ba za cudzie mzdy k cudzím gazdom by šli do roboty.

Takéto pokračovanie by nebolo statočné a statočnosť vždy, ale zvlášte v týchto bojovných časoch má stonásobnú cenu, lebo statočnosť a povinnosť zachráni našu vlasť od všetkého zlého, od všetkej biedy, od všetkej zľazy.

Keď sa členovia rodiny na vojnu narukovaných gazdovských sluhov dozvedia, že voči svojim gazdom nemajú žiadnych zákonných požiadaviek, nie požadovaním, lež zodpovednou prácou nech sa odmenia gazdom za ich dobrovoľnú podporu a takto vzájomným

uznaním a vzájomnou spravodlivosťou zo spoločného záujmu zdarne bude možno zabezpečiť si budúcnosť pokoja, vývin budúceho blahobytu.

Z krajinskej snemovne.

Snemovňa krajinských vyslancov vo stredu, 25. novembra predpoludním vydržovala zasadenie. Na tomto zasadení vláda predostrela šesť návrhov zákona, ktoré jeho veličenstvo už odobril. Prvý z týchto návrhov znie o predĺžení mandátu stoličných úradníkov o jeden rok, druhý o válečnej pokladnici, tretí o podporovaní rodín vojakov, štvrtý o zmenení istých ustanovení zákona o výnimočných poriadkoch na prípad vojny. Piaty návrh znie o takom zmenení moratoria v Uhorsku, aby zákon bol v súzvu s rakúskym zákonom. Konečne šiesty návrh znie o pensijnom ústave pravotárov. Jeho veličenstvo kráľ tých vyslancov, ktorí sú na bojišti, na dobu zasadenia snemu urlauboval.

B E S E D N I C A.

Po bitke.

Rozpráva jedna opatrovníčka.

Dva úplné dni sme boli v ceste. Dňom i nocou kotúlal sa napred na východ náš v nemocnicu zariadený vlak. Boly sme už hodne pred riekou Vislou, predsa ale ďaleko od tých krajov, kde naše voje stály proti — v presile nachodiacim sa — Rusom, vojnu ale už aj tu bolo vidieť.

Po krajinských cestách, ktorých utešené stromoradie padlo v obeť vojne, hrnuly sa celé húfy zutekančov, ženúc pred sebou kone, voly, kravy, čo zachránili chceli pred divými Moskovitmi, ktorí všetko podpália a kraďnú. Slzy hnevu valily sa nám z očí, keď sme spatrili týchto chudákov, ktorí pre ruských barbárov nútení boli svoje dediny opustiť.

Každý rád by bol bojoval aj z našich čiat, lenže nebolo nám dovolené, lebo v bitke súčasťou sa nesvedčí sa pre členov červeného kríža, ktorí rany chcú hojiť. A šli sme ďalej. Po rolách tiahly sa krížom drótené ploty, nekonečne dlhé strelné jarky, ktoré tisíce rúk kopalo. Mladíci, ktorí ledva vládali sodvihnúť rýľ a šediví starci, ktorí sa už nevedia zúčastniť v bitke. Všetok ľud vo zbroji.

Ale čo je to tá v dalekosti rozprestierajúca sa rovina? Není to ani oráčina, ani lúka, ani háj. Keď bližšie prideme, vidíme, že aj utešenú nemeckú horu museli obetovať vlasti. Mnoho jutár hory museli vyrúbať, aby zo stromov barikády postavili na nebezpeč-

ných miestach pred nepriateľa. Škoda krásnych stromov, nuž ale, veľa aj väčšie obete musia priniesť.

Konečne dorazili sme na našu prvú stanicu. Celé hodiny sme museli meškať, kým sme ďalej mohli jachať.

— Ako len možno, treba napred vniknúť ku juho-východu bez toho, že by vlaku nebezpečie hrozilo — znel rozkaz.

Nás tá nádej uspokojí, že už prvou našou cestou priblížime sa ku strelným jarkom a že sa nám výmehne podarí vidieť bitku. S dobrovoľnými opatrovníkmi idúci drahý špitálny vlak totiž nepošlú na nebezpečné miesta a chodia len po úplne istých potravných čiarach.

Temný hrmot kanónov, neskôr ostrejší praskot donese k nám východný vetor. To sú prvé znaky toho, že tam ďalej volačo sa deje. Cestovanie musíme pretrhnúť na každej stanici, ba často aj na otvorenej drahe, lebo tu v blízkosti horiacich sa čiat niet riadnej železničnej premávky. už aj preto, lebo Rusi zkazily všetky významnejšie stroje.

Takto mýňaly sa hodiny a slnko purpúrom posypajúce oblohu, zaišlo.

(Dokončenie nasl.)

CHYRNIK.

Dar Svätého otca. Pápež Benedikt XV. pre chudobných rímskej farnosti Sv. Eustácha daroval 1000 lír. V kostole Sv. Eustácha svätý otec za sedem rokov slúžil svoju dennú svätú omšu a spovedal veriacich farnosti. Dom, v ktorom za sedem rokov býval, teraz za prítomnosti popredného obecnstva a zastupiteľov najviacerých rímskych katolíckych spolkov, ozdobili pamätnou tabulou.

Osvedčenie následníka trónu. Arciknieža Karol Franc Ferdinand z príležitosti jeho precestovania cez Žilinu na žilinskom železničnom nádraží oslovením vyznačil plukovníka Hegedúša a obersta Bócána a zaujímal sa o prácu tam umiestnených čiat. Officiéri s dovolením opýtali sa ho, že aké je naše položenie na bojišti a aké sú naše výhlady na víťazstvo.

— Položenie je výtečné — odvetil následník trónu.

— Naši drieční vojaci, zvlášte domobranci bojujú podivnou hrdinskosťou.

Osvedčenie následníka trónu vzbudilo veľké oduševnenie.

V znamení Červeného Kríža. Z Baňskej Bystrice oznamujú: Do mesta priviezli najnovšie zase viac sto ranených vojakov zo severného bojišťa. Ranení hrdinovia došli na nemocníckom vlaku najmodernejšieho zariadenia, na celej ceste sprevádzal ich lekár a zodpovedné opatrojúce osobníctvo. Po dojazdani umiestnili ich zaraz v najväčšom poriadku v tunajších nemocniach, kde ich panie mesta, ako dobrovoľné opatrov-

ničky, s najväčšou oddanosťou opatrujú. Zo Spiša píše: Spolok novovesského Červeného Kríža 28. októbra držal valné zhromaždenie. Peňažný výsledok roku 1913. bol nasledujúci: príjmov bolo 13.307 kor. 33 halierov, výdavkov 202 kor. 93 halierov, zvyšok ako spolkový majetok 13.104 kor. 93 halierov. Spolok zariadil nemocnicu pre 50 ranených bojovníkov. Útraty zariadenia zaokryli z dobrovoľných milodarov. Shromaždenie odhlasovalo 2000 korún na zimné ošatenie narukovaných. Spišskosobotská filiálka krajinského Červeného Kríža, ktorá na seba vzala opatrovanie a zaopatrenie 310 ranených vojakov, prosí o podporu: či v peňazoch či v potravinách.

Z Katolíckeho Karitásu. Kňazna Mikulášová Pálffy z Malaciek Katolíckemu Karitásu pre vojakov darovala 200 čiapiiek proti sňahu, 300 párov zápästkov, 100 párov flanelových onúe a 20 brušných pásov.

Vojenský biskup v tábore zajatcov. Osvietený pán biskup dr. Imrich Bjelik, apoštolský vojenský vikár so svojim tajomníkom v stredu, 18. novembra obzrel si tábor zajatcov na Kenyérmezőve. Arcipastier s veľkým uspokojením vzal v známosť, že sa v tábore nielen o telesné, lež i o duševné potreby zajatcov v najúplnejšej miere starajú. O duševné potreby rímskokat. zajatcov stará sa kardinál knieža primas Csernoch, ktorý mesačne dvakrát dá vydržiavať v tábore služby Božie, ale v páde potreby bárskeďy pošle kňaza do tábora. Prevažná väčšina zajatcov je grécko-katolíckeho náboženstva a o duševné potreby týchto stará sa jeden grécko katolícky kňaz. Vojenský biskup vo štvrtok rano z Budapešti odcestoval na južné bojište.

Vianočné dary na válečné ciele. Jágerské mníšky a ich žiačky dostávajú od jágerského arcibiskupa každý rok 500 korún na vianočné dary. Toho roku poprosily arcibiskupa, aby im už teraz vydal tento obnos a dovolil, aby polovicu na látky vojenských teplých šiat a polovicu na ošatenie chudobných dietok obrátili mohli. Jágerský arcibiskup Ludvik Szmrecsányi vďačne vyhovel tejto vlasteneckej prosbe.

Vyznačenie sašského kniežata Maximiliána. Sašské kniežata Maximilian slúži pri 23. divízii ako vojenský kňaz. Nemecký cisár na uznanie jeho zásluh, nadobudnutých na bojišti, udelil mu kríž Železného rádu II. triedy.

Obetivosť reholníkov viedeňskej diecese. Vo viedeňskej diecеси s opatrovaním ranených zaoberá sa 1952 reholníkov. 276 reholníkov viedeňskej diecese koná ale na bojišti skutky kresťanskej lásky. Reholné rády diecese na ciele Červeného Kríža obetovaly 3536 postiel. V reholných domoch ale opatrujú 3159 ranených, ktorých zaopatrenie a opatrovanie stojí rády denne 11.278 korún.

Smrť. Franc V. Sasinek, slovenský spisovateľ, učenec, historik a básnik 18. novembra v 84. roku svojho veku zomrel v Algersdorfe v Štýrsku. Sasinek narodil sa v Skalici. Gymnásium študoval v Skalici a v Solnoku. Po skončení VI. triedy vstúpil za kapucína v

Prešporoku a dostal sa do kapucínskeho kláštora vo Wienerneustadte. Filozofiu študoval v pezinskom kláštore, teológiu v Scheibsi a v Prešporoku, kde r. 1852 bol vysvätený za diakona. Za kňaza vysvätili ho r. 1853. V Tate, Prešporoku, Pezinku, Budíne a v Moore učil u kapucínov. Svoju literárnu činnosť započal r. 1859. s dejepisnými prácami v časopise «Priateľ školy a literatúry». Od r. 1863. do r. 1865. s Andrejom Radlinským vydával časopis «Slovesnosť», v ktorom podával svoje historické štúdiá. Roku 1868. vydal «Dejiny drevných národov na území terajšieho Uhorska». Roku 1864. dal sa prepustiť z radu kapucínov, pozdejšie bol profesorom na teologickom lyceume v Baňskej Bystrici do r. 1869. O pár rokov nato býval v Skalici a vydával «Slovenský Letopis». Potom žil v Prahe, v Radošovciach a od r. 1901. v algersdorfskom kláštore v Štýrsku, kde minulú stredú dokončil púť svojho života.

Pozorujúce stanice. K prekazeniu rozširovania sa kolery v Debrecíne, Košiciach, Lučenci, Salmáru, Niredházi, Šatoraljauhelyi, Baňskej Bystrici, Lipt. Sv. Mikuláši, Ružomberku, Levoči, Miškovci, spišskej Novej Vsi a v Prešove zariadili pozorujúce stanice, kde z bojišťa došlých ranených cez päť dní postavia pod zátvor.

Chýry zo Spiša. Levočskí rodáci: Mikuláš Lenner, kapitán 60. pešieho pluku a barón Zoltán Mattyasovszky husársky nadporučík dostali vojenský zaslúžný kríž s válečnou ozdobou. — Barón Karol Jungfeld delostrelecký námestný poručík, Török delostrelecký kapitán, švager bývalého nadžupana Gejzu Salamona, Leopold Grosz syn správcu levočskej rafinerie a Jozef Math obchodvedúci novovesského potravného spolku dostali sa do ruského zajatia; internovaní sú v Omsku v ruskej Asii. Do ruského zajatia dostal sa i levočský gymnaziálny profesor Adolf Selmečí, poručík v rezerve. — V kéžmarskej nemocnici Červeného Kríža zomrel ťažko ranený infanterista Ondrej Orzilovsky, rodák z haličskej obce Osovina-Dola. Pochovali ho s vojenskou pompom. Kéžmarský r. k. farár Ján Janecskó pri hrobe držal peknú vlasteneckú reč. — Na novovesskom vojenskom cvičisku 28. októbra bola táboreská sv. omša, pri ktorej príležitosti rekruti složili prisahu. Sv. omšu

slúžil miestny kaplán Béla Pataky. — V Spišskej Sobote a v Hranovniciach v jednom-jednom páde ustálili koleru. V Novej Vsi už prestala kolera a preto sa v školách zase začalo riadne vyučovanie, taktiež i v Staršej Lubovni. — Preliminár mesta Levoče na rok 1915. vykazuje príjmov 470.965 korún, výdavkov ale 503.281 korún. K zaokrytiu deficitu vyrubia 42 percentovú obecnú prirážkovú daň. Z lesov má mať mesto čistého dôchodku 164.938 korún a na všeobecno-ocozné ciele obrátiť má 22.471 korún. — V Kéžmárku v poslednom čase rozmnožily sa veľmi krádeže. Istí zlodeji kradnú nielen hydinu a vajcia, vlámajú sa ale i do pivnic a maštál, ktoré vyrabujú. V tieto dni ukradli jednu ošípanú. — V Slatvine za učiteľa vyvolili Štefana Ptrovcsika.

Otec regimentu. Ján Medgyesi, sikul zo Sedmohradska, pred 30 rokmi ako strážmajster vystúpil z vojenskej služby od brašovských husárov. Vtedy bol ešte v najlepšej sile, dnes má už 68 rokov. Dávno sa oženil, má synov a vnukov a on sám 30 rokov gazduje v svojom rodisku. Keď vypukla vojna, i jeho srdce pohla husárska krv. Nebol vstave doma ostať a jedneho krásneho dňa šiel do Brašova, hlásil sa u svojho pluku: «Pán plukovník, aj ja som prišiel. Keď by som už aj nemohol slúžiť so svojou starou šaržou, husárom som ale aj tak a keď by to pán plukovník tak chcel, by ma nazpät prijal k mojej starej stotine. A Jána Medgyesiho prijali nazpät, vrátili mu aj strážmajsterskú šaržu a 68-ročný starý husár už aj šiel na haličské bojište. Stal sa «otcom regimentu», ktorého miluje a váži si každý mladý husár.

Francúzsko sa ešte nemodlí. Ku francúzskej vláde podali prosbu s 180.000 podpisami, v ktorej prosili vládu, aby úradne nariadila modlitby za víťazstvo. Minister odmrštil prosbu s tým odovodením, že je verejná mienka proti tomu. Spolu zakázal, aby štátne a mestské vrchnosti účastnily sa na takých modlitbách. Teraz sa ešte nemodlia, nech ale len budú Nemci pri bránach Paríža!

Smrť. Z Prešova oznamujú: Tomáš Mattyasovszky šarišský nadžupan na odpočinku, zomrel v Zombore.

Makulatura papier

(starých novin papier veľmi hodí sa k zaobaleniu bársjakých predmetov)
metr. cent po 8 K k dostaniu u vydavateľstva.

Šijací stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva

FRANZ BAUMGARTEN

Budapest, VII., Rózsa-u. 27.

Telefon József 33-72.

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.

Bazilika zláto-kosa.

Ešte aj v hluku svetovej vojny podivenie spôsobí náš veľký obrázkový cenník, ktorý zdarma pošleme každému, kto nás o to na dopisničke požiada. V tomto každý najde presné opísanie dorábania svetochýrnej «Bazilika zláto-kosa». Dorábanie tejto kosa je veľmi zaujímavé! V našom cenníku uvádzame aj viacej výborných hospodárskych nástrojov a iných zvláštného upotrebenia predmetov, ktoré jedine u nás sú k dostaniu. — S poštovou dobierkou zasielame:

- 1 kus revolvera s klincovou guľkou 7 mm. 5.30, 9 mm. 7.50, 12 mm. 8.50 kor.
- 1 « « s bezklincovou guľkou (Central) 7 mm. 6.—, 9 mm. 8.80, 12 mm. 9.20 kor.

Potrebné guľky ratáme lacno.

Vlasystrihací stroj K 5.—. Z ebendreva kríž s postriebrenou kovovou postavou k zaveseniu na stenu K 1.—, 1 podobný veľký stojací kríž K 2.70. Postriebrená kovová svätenička na podiv pekná K 3.80. 1 liatý železný kríž ku hrobu, ozdoba cintora 117 cm. vysoký K 8.—, 160 cm. vysoký K 16.—. Sbierteľom objednávateľov našich kôš, po 10 kusoch 1 zdarma, po 80 kusoch zdarma dáme jeden revolver.

Jozef Marosi a syn, Esztergom 15. Dodavateľ prim-skeho a hlavnokapitulskeho panstva. Od 51 rokov jestvujúci veľký obchodný dom. Prosíme na každý pád žiadať si náš obrázkový cenník.